

ЗАСНОВАНА 21 КВІТНЯ 1927 РОКУ

КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК

ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ГАЗЕТА НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНИ «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Безкоштовно

31 жовтня 2013 року

№34 (3050)

Візит групи експертів Ради Безпеки ООН

23 жовтня НТУУ "КПІ" відвідала делегація групи міжнародних експертів Контеррористичного комітету Ради Безпеки ООН. Гості ознайомилися з історичною частиною кампусу університету, оглянули експозицію відділу авіації та космонавтики ім. І.І.Сікорського ДПМ при НТУУ "КПІ" та зустрілися з керівництвом університету.

У зустрічі взяли участь ректор університету академік НАН України Михайло Згуровський, радник голови Верховної Ради України Микола Петренко, проректор з наукової роботи академік НАН України Михайло Ільченко, проректор з перспективного розвитку, директор Фізико-технічного інституту НТУУ "КПІ" Олексій Новіков, проректор з міжнародних зв'язків член-кореспондент НАН України Сергій Сидоренко, генеральний директор Наукового парку "Київська політехніка" Віктор Камаєв, заступник проректо-

ра з міжнародної роботи, керівник відділу міжнародної діяльності Євген Поліщук, керівник проектів з інформаційної безпеки Фізико-технічного інституту НТУУ "КПІ" Володимир Ткач та інші.

Ректор НТУУ "КПІ" Михайло Згуровський поінформував учасників зустрічі про безпекові аспекти в науково-освітній діяльності університету, зокрема про врахування питань, пов'язаних з проблемами безпеки, у курсах загальнотехнічних і спеціальних наукових дисциплін, а також про окремі напрями підготовки фахівців із забезпечення інформаційної безпеки. Так, невід'ємною частиною навчальних курсів, які читаються студентам КПІ й за якими в університеті проводяться дослідження, є питання ядерної безпеки, хімічної безпеки, інформаційної безпеки, енергетичної безпеки, безпечних біотехнологій та довкілля. Керівник проектів з інформаційної безпеки

Експерти Ради Безпеки ООН під час зустрічі

Фізико-технічного інституту НТУУ "КПІ" Володимир Ткач розповів про один з проектів у цьому напрямку, який реалізується в інституті, – проведення моніторингу і аналізу розвитку соціальних мереж. Насам-

кінець учасники зустрічі обговорили особливості діяльності в галузі забезпечення різноманітних аспектів безпеки і роль університетів у її науковому забезпеченні.

Інф. "КПІ"

IV Міжнародна конференція з високих технологій HighMatTech-2013

З 7 по 11 жовтня в НТУУ "КПІ" відбулася IV Міжнародна конференція з високих технологій HighMatTech-2013, присвячена обговоренню останніх досягнень у галузі матеріалознавства.

В.В.Скорород

Її організаторами виступили Українське матеріалознавче товариство, Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М.Францевича НАН України (директор – академік НАН України

В.В.Скорород), інженерно-фізичний факультет НТУУ "КПІ". Ця конференція користується підтримкою таких організацій, як Федерація європейських матеріалознавчих товариств (FEMS) та Європейське матеріалознавче товариство (E-MRS).

У конференції взяли участь близько 300 провідних фахівців та вчених з 13 країн світу, в тому числі 75 іноземних учасників з Італії, Федеративної Республіки Німеччина, Республіки Словаччина, Алжиру, Французької Республіки, Турецької Республіки, Сполученого

Королівства Великобританії та Північної Ірландії, Республіки Польща, Республіки Білорусь, Російської Федерації, Грузії та Вірменії.

До програми конференції були включені найпроблемніші питання сучасного матеріалознавства: його фундаментальні основи; моделювання технологічних процесів одержання матеріалів та їх

властивостей; металеві матеріали і технології їхнього одержання і обробки; високоентропійні сплави; порошкова металургія; новітні матеріали на основі дисперсних часток; наноматеріалознавство: технології і матеріали; кераміка функціонального й конструкційного призначення; високотемпературні й жаростійкі матеріали; новітні розробки в галузі створення полімерних матеріалів з поліпшеними характеристиками; композиційні матеріали; інженерія поверхні; сучасні технології з'єднан-

ня матеріалів; устаткування і методи для визначення властивостей матеріалів; науково-організаційна й комерційна підтримка досліджень у сучасному матеріалознавстві тощо.

У рамках конференції проходила перша Всеукраїнська школа-семинар учнів Малої академії наук України "Сучасне матеріалознавство: матеріали та технології". Протягом тижня обда-

ровані учні з 15 областей України слухали лекції, робили стендові доповіді та мультимедійні презентації своїх власних досліджень, брали участь у практичних заняттях з розв'язання задач, інтелектуальних іграх, виконували експериментальні дослідження в лабораторіях інженерно-фізичного факультету НТУУ "КПІ".

За інф. ІФФ

Обговорено проблеми розвитку соціальної відповідальності студентів

Виступас А. Мельниченко

18–19 жовтня в залі засідань Адміністративної ради Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут" пройшла I Міжнародна науково-практична конференція "Розвиток соціальної відповідальності студентів у просторі вищої технічної освіти". У її роботі взяли участь близько 50 науковців з України та Польщі.

Головна мета заходу – презентація нових технологій викладання психолого-педагогічних дисциплін студентам інженерних спеціальностей, спрямованих на формування у них духовних та моральних цінностей, особистісної відповідальності та лідерських якостей, які сприятимуть розвитку їх соціальної відповідальності у майбутній професійній діяльності.

Організаторами конференції виступили Міністерство освіти і науки України, Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут", його факультет соціології і права, Міжнародний центр розвитку ділової етики та Вроцлавський університет технологій (Польща).

Конференція розпочалася з пленарного засідання, яке відкрив декан факультету соціології і права НТУУ "КПІ" кандидат філософських наук Анатолій Мельниченко. Далі учасники конференції працювали по трьох секціях: "Місія технічного університету в умовах економічної і духовної кризи", "Соціальна відповідальність особистості та культура" та "Розвиток соціальної відповідальності студентів у вищому технічному навчальному закладі".

Лілія Скиба

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

1 Експерти Ради Безпеки ООН в НТУУ "КПІ"

Конференція HighMatTech-2013

2 Грант Президента України – дослідниці з ХТФ

До 15-річчя Державного політехнічного музею при НТУУ "КПІ"

3 До 70-річчя визволення Києва

4 Літній відпочинок

Виставка Л. Шиденко

Сум і надія Януша Корчака

Оголошення

У ЛАБОРАТОРІЯХ УЧЕНИХ

Дбаємо про безпечне довкілля

Навні технології очищення промислових стічних вод, забруднених поверхнево-активними речовинами і органічними барвниками різного типу та походження, не дозволяють забезпечити повне знешкодження забрудників, що містяться в промислових стоках, цим самим завдаючи екологічної шкоди довкіллю та суттєво утруднюючи функціонування очисних споруд загального призначення. Зокрема осади, які утворюються в результаті традиційного коагуляційного очищення стічних вод, містять органічну складову різного класу токсичності, що, у свою чергу, унеможлиблює їх використання як вторинної сировини.

Виявленням інтересу держави до покращення екологічного стану навколишнього середо-

I. Kosogina

вища та переробки відходів на вторинну сировину, зокрема за рахунок розроблення та втілення нових ресурсозберігаючих технологій, стало надання гранту Президента України для підтримки наукових досліджень молодих учених на 2013 р. Ірині Володимирівні Косоґині, старшому викладачці кафедри технології неорганічних речовин та загальної хімічної технології ХТФ за темою "Розробка новітньої ресурсозберігаючої технології очищення стічних вод від барвників з утилізацією осадів водоочищення". Ця робота виконується у руслі наукового напрямку і наукової школи, що має розвиток на кафедрі під керівницт-

вом видатного вченого та викладача професора Ігоря Михайловича Астреліна і пов'язана з розробкою інноваційних методів переробки промислових відходів на товарний продукт або вторинну сировину із застосуванням сучасних підходів до незараження і очищення водних систем.

Отримання гранту дозволить не тільки втілити розробку у життя, а й забезпечити впровадження її у навчальний лекційний і лабораторний процес. Виконання науково-дослідної роботи проводиться із залученням студентів кафедри, зокрема активну участь у наукових дослідженнях беруть магістранти кафедри Наталя Верещук та Богдана Зборовська. Проблеми ефективної регенерації коагулянтів з таких осадів (з кількарразовим зменшенням об'єму останніх) ще чекають свого

повного вирішення, а видалення чи знешкодження з утворених розчинів і осадів токсичної органічної складової потребує висерпного фундаментального та технологічного обґрунтування, отже залучення студентів старших курсів до наукової проблематики дозволить впритул наблизитись до розв'язання актуальної проблеми очищення стічних вод з мінімальним утворенням відходів.

Удосконалення та створення наукових заклад комплексного ресурсозберігаючого очищення стічних вод від барвників різного типу та походження сприятиме очищенню водних об'єктів від токсичних компонентів, зменшенню кількості осадів водоочищення і повному або частковому знешкодженню токсичних компонентів з останніх.

За інф. ХТФ

ДО 15-РІЧЧЯ ДЕРЖАВНОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО МУЗЕЮ ПРИ НТУУ "КПІ"

"Униз і вглиб кролячою норую. За лаштунками виробництва знань" – така тема цьогорічного заходу "День надбання університетських музеїв", який відбудеться 18 листопада 2013 року вже в десятій раз. Цей захід заснований Міжнародною асоціацією університетських музеїв Європи "Universeum" (Європейська мережа академічної спадщини). В Європі прийнято вважати академічною спадщиною різні колекції – університетів, музеїв, архівів, бібліотек, ботанічних садів, астрономічних обсерваторій, будівель університетів, що представляють історичну, художню і наукову цінність. Академічна спадщина втілює в собі 900-річний внесок університетів у розвиток науки і знань і є основним компонентом європейської ідентичності та культури. Традиційно склалися, що більша частина музейних колекцій чи бібліотечних архівів залишаються прихованими від широкій громадськості, тому завданням цьогорічного "Дня університетських музеїв" є широке їх відкриття перед суспільством. Останні три роки наш музей входить та активно співпрацює з

ментів виготовлявся в єдиному екземплярі, в нього вкладалася як технічна майстерність, так і художнє оздоблення. Тому для них є характерним визначення "мистецтво і майстерність".

У XVIII столітті саме на таких інструментах проводились лекції фізиків, які часто представлялися як театральні вистави і були надзвичайно популярними. Курси з фізики викладалися дос-

зібраних у бібліотеці Міністерства освіти, дитячих садках, школах і університетах (підручники, зошити, фотографії, іграшки, меблі); один з найстаріших – Музей геології та палеонтології як самостійна частина Vallisneri музею (1734 року), що має прекрасні колекції гірських порід і скам'янілостей північного сходу Італії; Музей машин "Енріко Бернарді", до

"Униз і вглиб кролячою норую..."

тупною мовою, демонструвалися в аристократичних салонах і при дворах. Надзвичайно модними були "електричні" вечірки, які давали можливість випробувати на собі явища електричного притягання, відштовхування, удару та іскріння.

Прилади для таких демонстрацій представлені в університетських музеях Італії, Франції, Англії, Німеччині, тобто там, де історія університетів починається з далекого минулого. Ці колекції можна умовно пов'язати з історією розвитку науки і внеском університетів у її розвиток.

складу якого входять будинки-музеї реліквій і документів, які відображають розвиток інженерних наук (серед його експонатів є навіть триколісний автомобіль 1894 року); Музей мінералогії – колекції корисних копалин, що класифікуються відповідно до їх походження: тематичні, систематичні, генетичні і родовищ корисних копалин. До музеїв Падуанського університету відносяться також Музей археологічних наук і мистецтв, де зібрано старожитності, артефакти і гіпсові моделі; музей Астрофізична обсерваторія Asiago та Музей зоології з колекціями XVIII–XX століть.

Зупинимося на Музеї історії фізики. У ньому зібрано чудову колекцію історичних наукових приладів XVI–XX століть. Вона є свідченням жвавої наукової діяльності в Університеті Падуї в цей період. Серед них астролябія XVI століття, телескоп Г.Галілея, мікроскопи XVII століття. Основу колекції заклад Джованні Полени, вчений і філолог, який став у 1739 році першим професором експериментальної філософії Падуанського університету та заснував у 1740 році перший кабінет фізики – "Teatro di Filosofia Sperimentale".

Видовищні ефекти були типовою рисою багатьох аспектів науки XVIII століття. Мода на культуру і уявлення науки через наочні експерименти серед вищого класу суспільства стимулювала попит на нові навчальні посібники. Вони включали в себе моделі простих і складних машин, що демонструють практичне застосування наукових принципів. Численні висококласні та ефективні прилади, описувані в трактатах XVIII століття, продовжували використовувати в наукових кабінетах з незначними змінами аж до початку XX століття. Колекція Полени пугівник по музею описує так: "До самої смерті в 1761 році вченому вдалося створити багату колекцію – близько 400 інструментів, де були представлені напрямки сучасної фізики. Були також математичні, креслярські і метеорологічні прилади. Деякі пристрої були придбані у відомих європейських учених, таких як Ян ван Мюссенбрук і Жан Антуан Нолле. Але більшість інструментів Полени були зроблені у Венеції і Падуї під його керівництвом і за його описами".

Подальша колекція музею збиралася професорами фізики і графічними інженерами. Особливо цікаві інструменти, пов'язані з відомими вченими XIX–XX століть, таких як Джузеппе Беллі, Анжелло Беллані, Леопольдо Нобілі, Джованні Баттіста Амік, Аугусто Ригі і Бруно Россі. Музей і тепер продовжує поповнювати колекцію інструментами і приладами з наукових підрозділів університету. Таким чином він збе-

рігає тісні зв'язки не лише з минулим науки, але і з сучасними науковими дослідженнями та досягненнями, які сьогодні здійснюються в університеті.

Звичайно, такою колекцією треба ретельно опікуватись. Куратором Музею історії фізики є доктор Софія Талас – фізик, історик фізики, дійсний член Європейського фізичного товариства, яка працювала в університетах Женеви, вивчаючи історію фізичних інструментів Європи. Її дослідження, так само як і дослідження ще одного історика фізики і спеціаліста музейної справи Марти Лоренцо з Музею науки Університету Лісабона, присвячені історії колекцій та академічної спадщини. Спілкування з цими фахівцями було надзвичайно корисним, ми сподіваємося продовжити його в стінах нашого музею.

Другий значний період у створенні університетів і музейних колекцій припадає на кінець XIX – початок XX століття. Тоді, скажімо, було створено Норвезький університет науки і технології у м. Трондхейм.

Університет є головним центром технічної інженерної освіти в країні. Він був створений на базі кількох навчальних закладів – Норвезької технічної школи, Колегії науки і мистецтва, Музею природничої історії та археології, Медичного факультету і Трондхеймської музичної консерваторії. До складу університету входить також Музей природничої історії і археології та бібліотека. Цей музей є публічним і дуже популярним серед жителів Трондхейма. Цікавими музеями університету можна назвати комп'ютерний і музей-колекцію фізичних приладів. Якщо перший доступний для відвідувачів, то другий – закритого типу для проведення лекцій та спеціальних екскурсій.

Прикладом музею "молодих" університетів Європи є музей Технічного університету в місті Ополь, Польща. Існує він всього два роки і значною частиною його є унікальне зібрання рентгенівських трубок. Цю експозицію було відкрито рівно через 110 років після призначення Нобелівської премії Вільгельму Конраду Рентгену – першому лауреату Нобелівської премії з фізики. В основу розділу лягла колекція доктора Гжеґожа Єзерського, що містить більше тисячі експонатів. Довоповнюють експозицію роботи сучасної фотохудожниці, зроблені за допомогою рентгенівської техніки, а також рентгенівські апарати початку XX століття. Сама експозиція складається з чотирьох розділів: медицина, промисловість, дифракція, флуоресценція – це ті галузі, де застосовувалися рентгенівські промені.

Не можна не зауважити, що до відкриття музею в Ополь був причетний наш музей. Ректор Технічного університету в Ополь пан Єжи Скубіс під час офіційного візиту до НТУУ "КПІ" відвідав ДПМ і запросив його директора надати методичну та практичну допомогу у створенні та відкритті нового музею в Ополь. Цей досвід був корисним для обох сторін. Для нас було цікавим дізнатися, як з практично однорідного матеріалу можна зробити надзвичайно цікаву експозицію.

Таким був невеличкий екскурс за "лаштунками освіти" деяких університетських музеїв Європи. А що знаходиться за цими "лаштунками" в нашому університеті – ви можете побачити в нашому музеї самі. І не лише побачити, але й долучитися до його поповнення і модернізації, до створення цікавої і пізнавальної подорожі в історію науки, техніки та людських пристрасей.

Загальна картина світового наукового розвитку – це картина, що складена немов з окремих пазлів. І пазл "Наука і техніка України" не є зайвим, бо без нього загальна картина буде неповною.

Н.В.Писаревська, директор ДПМ,
Л.С.Львова, вчений секретар ДПМ

Співробітники Державного політехнічного музею при НТУУ "КПІ"

міжнародними організаціями ICOM (Міжнародна рада музеїв) та "Universeum".

Наш музей був запрошений до участі в конференції Європейської музейної спільноти до Італії, Норвегії та Туреччини і до участі в музейній програмі Опольського університету в Польщі. У свою чергу, ми були співорганізатором Міжнародної науково-практичної конференції "Університетські музеї: європейський досвід та українська практика", яка проходила в Києві. Участь у ній взяли Регенсбурзький університет (Німеччина), Римський університет "Ла Сапієнца" (Італія), Університет Луї Пастера у Страсбурзі (Франція), Університет "Париж-Південь" (Франція), Єрванський державний університет (Вірменія), Московська архітектурна державна академія (Росія). Вперше в роботі музейних конференцій України до нас приїхав президент Міжнародного комітету університетських музеїв і колекцій (UMAC), що входить до Всесвітньої ради музеїв.

Завдяки такому спілкуванню ми отримали можливість ознайомитися з роботою європейських університетських музеїв та порівняти зі своєю. Найбільше цікавило питання відкритості музеїв для відвідувачів, і в цьому сенсі наш музей багатий в чому випереджає європейських колег.

То що ж все ж таки можна побачити "за лаштунками виробництва знань"? Які колекції входять до складу музеїв Європи – найстарішого університету, рівного нашому за віком та одною з наймолодших? Спробуємо відповісти на це запитання.

Значну частину всіх університетських колекцій займають пристосування, механізми та пристрої, яких не існує в природі, і які виготовляються людиною для здійснення процесів пізнання, виробництва та обслуговування невиробничих потреб суспільства. Кожен з цих інстру-

Порівняно молоді університети, яким 100 і менше років, володіють іншими колекціями, пов'язаними з розвитком енергетики, зв'язку, комп'ютерної техніки. Різноманітні авторські колекції, які збиралися останні 50–30 років, складають основу нових музеїв і продовжують поповнюватися.

Один із найстаріших університетів Європи був заснований в італійському місті Падуя 1222 року. В епоху Відродження університет був одним із центрів науки з астрономії, медицини і права. Підтримка Венеціанської республіки захищала дух незалежності університету від догматиків та впливу Риму. З іменами великих учених періоду Відродження, такими як Коперник, Галілей, Скорина та іншими пов'язана і поява в ньому колекцій техніки. В основному це інструменти для фізичних і хімічних досліджень, виготовлені за їхніми розрахунками. Складовою частиною академічної спадщини Університету Падуї є створений у 1545 році ботанічний сад, найстаріший у Європі, що діє і понині. Взагалі університет має 11 музеїв, які об'єднуються і координуються музейним Центром (SAM – Centro Ateneo Museum): Музей антропології, колекція якого датується початком XIX століття; Ботанічний музей із зразками засушених рослин, зібраних у 1835 році, колекцією водоростей, грибів, мохів, лишайників, насіння і плодів; Музей освіти, заснований у 1987 році, експозиція якого складається з предметів,

У музеї Університету Падуї

ла протягом століть важливу роль у підтримці досліджень та дидактики. Особливо цікаві інструменти, пов'язані з відомими вченими XIX–XX століть, таких як Джузеппе Беллі, Анжелло Беллані, Леопольдо Нобілі, Джованні Баттіста Амік, Аугусто Ригі і Бруно Россі. Музей і тепер продовжує поповнювати колекцію інструментами і приладами з наукових підрозділів університету. Таким чином він збе-

У ДПМ при НТУУ "КПІ"

ДО 70-РІЧЧЯ ВИЗВОЛЕННЯ КИЄВА ВІД ФАШИСТСЬКИХ ЗАГАРБНИКІВ

Однією з яскравих сторінок Великої Вітчизняної війни була стратегічна наступальна операція (серпень-грудень 1943 р.), яка отримала в історії назву "Битва за Дніпро".

Улітку 1943 р. нищівним розгромом німецько-фашистських військ у Курській битві була остаточно похована наступальна стратегія ворога. Червона Армія розгорнула потужний наступ на фронті від Великих Лук до Азовського моря. 5 серпня були визвалені Белгород і Орел, і вперше від початку війни Москва салютувала військам-визволителям.

Німецькі війська були вимушені перейти до стратегічної оборони на всьому фронті. 11 серпня 1943 р. Гітлер видав наказ про прискорення будівництва стратегічного оборонного рубежу (так званій "Східний Вал"), що проходив північніше Чудського озера, по річці Нарві, східніше Пскова, Невеля, Вітебська, Орші, далі через Гомель, по річках Сож і Дніпро в його середній течії, вздовж річки Молочна. Особлива увага приділялася організації оборони вздовж Дніпра, правий берег якого є значно вищим за лівий. До кінця вересня тут була створена розвинута в інженерному відношенні, розгалужена, насичена протитанковими та протипіхотними засобами оборона.

П.С. Рибалко і М.Ф. Ватутін

Звільнення Лівобережної України та форсування Дніпра було важливим військово-політичним завданням, яке Ставка Верховного Головнокомандування сформулювала перед радянськими військами ще під час Курської битви. Виконання цього завдання було доручено військам п'яти фронтів: Центрального (командував К.К. Рокоссовський), Воронежського (М.Ф. Ватутін), Степового (І.С. Конев), Південно-Західного (Р.Я. Маліновський) і Південного (Ф.І. Толбухін). Координували дії фронтів Маршали Радянського Союзу Г.К. Жуков та О.М. Василевський. У складі військ цих фронтів було 2633 тисячі солдатів і офіцерів, 51200 гармат та мінометів, 2400 танків і самохідних артилерійських установок, 2850 бойових літаків.

Проти п'яти радянських фронтів німецьке командування сконцентрувало 2-гу німецьку армію з групи армій "Центр" та всю групу армій "Південь", якою командував генерал-фельдмаршал Е. Манштейн. Основне угруповання німецьких військ було сконцентровано на Південно-Західному напрямі, де проти Воронежського, Степового, Південно-Західного та Південного фронтів воно налічувало 1240 тисяч солдатів і офіцерів, 12600 гармат та мінометів, близько 2100 танків і штурмових гармат та 2000 бойових літаків.

23 серпня після запеклих боїв був визволений Харків, і в Москві знову пролунали залпи артилерійського салюту. Але на захід, південний захід та південь від міста ще тривали напружені бої. Вигідна для оборони місцевість по берегах річок Мерехи, Уди, Ворскли та інших, міцні опорні пункти у Мерехі, Валках, Краснограді, Полтаві суттєво затримували наступ наших військ і вихід їх до Дніпра.

5 вересня радянські війська після запеклих боїв звільнили місто та важливий залізничний вузол Мереха, що відкривав шлях наступу до Дніпра, але попереду були ще Полтава та Кременчук, в напрямку яких відступали угруповання 8-ої армії німців. 6 вересня війська Південно-Західного фронту прорвали так звану позицію "Черепаша" та швидко просунулися до району південніше м. Павлоград. Розгром німецьких військ під Харковом і Мерехою та успішні дії інших фронтів радянських військ зумовили необхідність скоригувати директиву Ставки від 12 серпня і встановити з 6 вересня нові розмежувальні лінії між фронтами та дещо змінити напрями наступу фронтів. На Київ тепер націлювався Воронежський фронт.

15 вересня німецькі війська отримали наказ про загальний відхід та переправу на правий берег Дніпра. Вони відступали в напрямках постійних переправ біля Києва, Канева, Кременчука, Черкаса, Дніпропетровська. Відступ супроводжувався "тактикою випаленої землі": за попередньо розробленим планом руйнувалися не лише військові об'єкти, але міста і села, промислові підприємства, мости, затоплювалися шахти, спалювалися сільгоспудддя. Величезна територія Подніпров'я була перетворена на смертельну пастку.

З початком загального відступу групи армій "Південь" на Лівобережній Україні закінчився перший етап битви за Дніпро. Перед наступальними радянськими фронтами Ставка поставила нові завдання. Основні сили Центрального та Воронежського фронтів зосередилися на Київському

напрямі, Степового фронту – на Кременчуцькому, Південно-Західного – на Дніпропетровському та Запорізькому, Південного фронту – на Мелітопольському та Кримському напрямках.

До кінця вересня радянські війська вийшли на лівий берег Дніпра на 700-кілометровому фронті від Лосева до Запоріжжя.

Для прискорення наступу військ Ставка зі свого резерву в першій половині вересня передала до складу Центрального та Воронежського фронтів 61-шу та 52-гу армії, 3-тю гвардійську танкову армію, два танкових, механізований та

БИТВА ЗА ДНІПРО

два кавалерійських корпуси. До складу Степового фронту були передані 37-ма армія та по одній армії з Воронежського та Південно-Західного фронтів.

На жаль, виконати в повному обсязі завдання Ставки – зрвати німецький план організованого відступу військ за Дніпро, не дати ворогу перепочину, з ходу форсувати Дніпро та створити на його правому березі потужні плацдарми – втомленим і виснаженим військам не вдалося. Використовуючи неузгодженість і нерішучість дій радянського командування, Е. Манштейн почав переправу військ через Дніпро, яка здійснилася майже без втрат. Основна частина (до 90%) німецьких військ встигла переправитися на правий берег Дніпра і розташуватися вздовж нього на добре укріплених позиціях.

З виходом до Дніпра 21-22 вересня 1943 р. війська Центрального та Воронежського фронтів зразу розпочали його форсувати та захоплювати плацдарми на правому березі. Пізніше плацдарми на правому березі захопили війська Степового та Південно-Західного фронтів. До 30 вересня було створено 23 плацдарми, в тому числі важливі для визволення столиці України Києва – Лютізький та Букринський. На цьому закінчився другий етап битви за Дніпро. Плани Ставки про форсування Дніпра на головному – київському напрямі та подальший стрімкий розвиток наступу виснаженим тяжкими боями військам Воронежського фронту виконати не вдалося.

З метою швидкого і рішучого розгрому ворога до першого ешелону військ фронту було включено 3-тю гвардійську танкову армію і три окремі танкові корпуси – 5-й гвардійський, 2-й та 10-й. На світанку 22 вересня передовий мотострілецький батальйон 3-ої гвардійської танкової армії П.С. Рибалка успішно форсував Дніпро і захопив невеличкий плацдарм, але сил для його розширення не було. Трохи вище за течією Дніпра підрозділи 40-ої армії К.С. Москаленка захопили дещо менший за розмірами плацдарм у районі Ржищева. На інших ділянках фронту суттєвих успіхів не було, і це ускладнювало подолання Дніпра головними силами.

Форсування Дніпра в районі Букрина

На світанку 24 вересня ворог зосередив проти Букринського та Ржищевського плацдармів кілька дивізій, у тому числі одну танкову. Для підтримки та полегшення форсування Дніпра, створення та утримання плацдарму на його правому березі, подальшого наступу військ на Букринському напрямі за наказом Ставки в бій вступили повітряно-десантні війська.

У ніч на 24 вересня в районі Канева було скинуто першу партію повітряного десанту із завданням захопити і утримувати до підходу основних сил плацдарму на рубежі Ржищів-Межиріч-Мошни-Черкаси. Для десантування близько 10 тисяч військових, більше ніж 200 гармат та мінометів, 540 кулеметів виділялося до 180 літаків Лі-2 і 35 планерів. Десантування відбувалося в темряві. Через погану підготовку операції десант розсіявся по дуже великому району, через втрату орієнтування частина десантників потрапила в розташування своїх військ, частина – у води Дніпра, болото, а інші були скинуті прямо на німецькі позиції. Під час десантування більшість протитанкової зброї потрапила до рук ворога чи загубилася, було порушено радіозв'язок між окремими групами парашутистів і штабом. Окремі десантні підрозділи після приземлення зразу вступали в бій та чинили відчайдушний опір німцям, але сили були занадто нерівні. Операція провалилася.

Катастрофа на Букринському плацдармі стала важким ударом для радянських повітряно-десантних військ. Десантники, що

залишилися, були зняті з фронту, десантні війська перебували в резерві Ставки і до завершення війни з Німеччиною серйозні десантні операції не проводилися.

Невдачі перших днів боїв на захоплених плацдармах на Правобережжі не змінили планів Ставки щодо подальшого розгортання наступу. Військам Воронежського фронту ставилося завдання оволодіти Києвом і вийти на лінію Овруч-Коростень-Житомир-Козятин.

Оскільки захопити Київ, розташований на високому березі Дніпра, прямим ударом було не-

можливо, то планувалося нанести два удари: головний з Букринського плацдарму та розташованого трохи вище на північ Щучинського в обхід Києва з південного заходу, а другий – з Лютізького плацдарму в південному напрямі вздовж річки Ірпінь, в обхід Києва з північного заходу. На кінець п'ятого дня наступу планувалося оволодіти Києвом, військам ударного угруповання перерізати шосе Київ – Житомир і перешкодити ворогові відходити на захід.

Обставини, за яких готувався наступ Воронежського фронту, були дуже складні. До 29 вересня жодна з армій фронту не мала понтонних мостів на Дніпрі, що не дозволяло здійснювати в необхідних розмірах переправу на Букринський плацдарм військ, боєприпасів, техніки та палива. Через нестачу палива арміям фронту не була надана ефективна допомога авіацією.

У той час, коли війська фронту намагалися розширити Букринський плацдарм і готували наступ, німецьке командування до кінця вересня перекинуло із Західної Європи на Київський напрям три танкових і три піхотних дивізії та багатотисячні поповнення з наміром ліквідувати плацдарм і скинути його захисників у Дніпро. 29 вересня 1943 р. ворог силами двох танкових і двох піхотних дивізій, за вогневої підтримки артилерії та мінометів завдав удару по Букринському плацдарму, а 2 жовтня піхотні та танкові дивізії розпочали наступ північно-західніше Ржищева на Щучинському плацдармі. Тяжкі криваві бої точилися до 4 жовтня.

За десять днів з моменту початку форсування радянськими військами Дніпра ворог суттєво зміцнив свої позиції та перебазував свіжі сили на загрозові напрями Букринського та Лютізького плацдармів.

11 жовтня 1943 р. розпочався наступ військ Воронежського фронту на північ від Києва, але всі намагання 60-ої та 38-ої армій прорвати оборону ворога успіху не мали. 12 жовтня 60-та та 38-ма армії відновили наступ, а 40-ва, 3-тя гвардійські танкові армії, 27-ма та 47-ма армії лівого крила фронту перейшли в наступ, завдаючи головного удару. В запеклих боях на фронті від Ржищева до Києва обидві сторони зазнали величезних втрат. Німецьке командування ввело в бій всі свої сили та почало перекидати на цей напрям танкові дивізії з інших ділянок фронту. 13 жовтня бої продовжилися з новою силою та в ще більш складних умовах.

Важливе значення на всій ділянці Воронежського фронту мало будівництво мосту великої вантажопідйомності на Букринському плацдармі в районі села Козинці. Понтонери, сапери, робітники та колгоспники, які допомагали будувати міст, під безперервним бомбардуванням за нечувано короткий термін (11 діб) збудували міст. Увечері 14 жовтня розпочалася переправа військ на правий берег. Усього у смузі Воронежського фронту було збудовано 13 нумерованих мостів на Дніпрі на південь і північ від Києва та 15 мостів на Десні.

Бої на Букринському та Лютізькому плацдармах точилися без успіху до 15-16 жовтня і потім були тимчасово припинені, аби провести заходи щодо продовження наступу. 20 жовтня 1943 р. було перейменовано фронти, і з 21 жовтня Воронежський став називатися 1-м Українським, Степовий, Південно-Західний і Південний – відповідно 2, 3 і 4-м Українськими.

Успіхи військ сусідніх фронтів вимагали прискорення оволодіння Києвом і створення великого плацдарму на цьому напрямі. Тому 21 жовтня на Букринському плацдармі розпочався новий наступ, який приніс деякі тактичні успіхи. Наприкінці дня частини 40-ої армії об'єдналися з частинами, які діяли на Щучинському плацдармі. Деякого успіху досягли частини 27-ої армії. На Лютізькому плацдармі війська відбивали безперервні контратаки ворога. Наступні два дні боїв успіху не принесли.

Після жовтневих боїв 1-й Український фронт надійно закріпив за собою три оперативні плацдарми: Букринський (40-ва, 27-ма та 3-тя гвардійські танкові армії), Лютізький (38-ма армія) та плацдарм у гирлі річки Прип'ять (13-та та

60-та армії). Оскільки стало ясно, що головний наступ з Букринського плацдарму недоцільний, то, проаналізувавши можливості двох останніх плацдармів, Ставка вирішила, що найбільш придатним для наступу на Київ є Лютізький плацдарм. Він знаходився на відстані 15-20 км на північ від Києва і, у разі успішних дій з цього плацдарму, радянські війська мали можливість на другий-третій день операції обійти Київ з північного заходу, перерізати шосе Київ-Житомир і захопити Київ. Далі можна було б наступати в західному та південно-західному напрямках. Для здійснення цього плану було необхідно забезпечити оперативну раптовість, потай підсилити війська на плацдармі, не залишаючи ворогові часу на підведення нових сил безпосередньо до Києва. Оскільки на той час вільних резервів на київському напрямку у Ставки не було, то необхідні сили та засоби для здійснення плану мав відшукати фронт.

24 жовтня пізно вночі Ставка видала фронту директиву, згідно з якою фронт мав негайно розпочати перекидання своїх військ з лівого крила на правий та закінчити їх зосередження до 1-2 листопада. Для цього 3-тю гвардійську танкову армію переводили на ділянку фронту на північ від Києва, аби використати її разом з 1-м гвардійським кавалерійським корпусом. Північне (праве) крило фронту за рахунок південного (лівого) підсилювалося трьома-чотирма стрілецькими дивізіями, а також двома стрілецькими дивізіями з резерву Ставки. Окрім цього, до наступу на Київ залучалися 60-та та 38-ма армії. Наступальні дії на Букринському плацдармі при цьому мали вести війська, що залишилися на плацдармі, аби відволікти на себе максимум сил ворога.

За оперативно-тактичним задумом новий план операції не мав аналогів в історії воєн. За 8-10 днів війська з Букринського плацдарму мали

Бій за Дніпро

здійснити форсований марш на відстані 150-200 км, переправитися через Десну і знову через Дніпро – на Лютізький плацдарм.

Серед цих завдань найскладніше було пов'язане з наступним перегруповуванням військ. На Букринському плацдармі облаштовували удавані вогневі позиції артилерії, частина радіостанцій залишилася на своїх місцях і продовжувала звичайний радіообмін, здійснювалися підсилені оборонні роботи, постановка мін і дротяних загороджень, будувалися удавані переправи на Дніпрі, імітувалося перекидання військ з лівого берега на плацдарм. Для маскування переправ широко використовувалися димові завіси, які ставили там, де переправи військ не відбувалися. Німецьке командування не змогло дізнатися про масштаби та характер перегруповування радянських військ і саме в цей час відвело 3-під Києва в район Кагарлика 7-му танкову дивізію.

Успіху перегруповування значною мірою сприяла робота радянських інженерних частин, які в дуже складних умовах навели через Дніпро понтонний міст, збудували два дерев'яні мости з настилом, нижчим за рівень води, що робило їх майже непомітними, та розгорнули дві паромні переправи.

Битва безпосередньо за Київ розпочалася 1 листопада 1943 р. наступом радянських військ на Букринському плацдармі. Після 40-хвилинної артилерійської та авіапідготовки пішли в наступ з'єднання першого ешелону 40-ої та 27-ої армії. Ворог, який зберіг тут з періоду жовтневих боїв сильне угруповання, нищівним вогнем, танками і контратаками зупинив наступ. За наказом М.Ф. Ватутіна активні бойові дії військ на Букринському плацдармі продовжувалися. З 3 по 5 листопада війська армії демонстрували удаване зосередження оперативних резервів, а спроби прорвати оборону ворога тривали до 10 листопада. Війська 40-ої та 27-ої армії не прорвали ворожу оборону, але ціною великих зусиль виконали, в головному, завдання прикувати до району Букрина значні сили ворога, не дозволивши використати їх на північному напрямі, де вирішувалася доля Києва.

У 1948 р. автор цих рядків був на місцях боїв у Зеленій діброві під Ходоровим, оспіваний в однойменній поемі М. Бажана, і бачив розтрощену військову техніку та землю, вкриту суцільним шаром осколків, гільз різного калібру, патронів, прострелених касок, металевих військових знаряддя. Ми, тоді малі діти, потайки від дорослих, під проводом більш дорослих хлопців ходили туди збирати мідні та латунні речі, які приймали в обмін на всіляке господарське приладдя заготівельники кольорових металів, що їздили тоді по селах.

(Закінчення у наступному номері).

В.М. Мінаковський

Леся Шиденко

Виставка творів Лесі Шиденко

23 жовтня в Картинній галереї ЦКМ відкрилася виставка живопису Лесі Шиденко. На урочисте відкриття завітали близькі та друзі художниці.

Талановитими людьми народжуються всі. Лише потрібно цей талант помітити та зуміти розвинути. Такою людиною для Лесі став її батько. Він звернувся з її робо-

тами за порадою до художника Олексія Петренка. Той уважно подивився і сказав: "Буде толк". Так Леся почала займатися живописом професійно. Її полотна мають святковий та радісний вигляд і, водночас, їх відрізняє ніжність і свіжість. У кожній роботі проглядає індивідуальність мисткині, її особливий погляд на на-

воколишній світ, неповторність і красу якого вона підкреслює у своїх творах.

Ця активна жінка живе в повній гармонії із собою, вдало поєднуючи мистецтво, поезію, дім та улюблену роботу. Леся за фахом – військовий філолог, але вона ще й пише вірші і картини, створює пісні та співає в народному аматорському колективі. Має двох талановитих доньок і коханого чоловіка, який підтримує її в усіх починаннях.

Виставка триватиме до 15 листопада.
Інформація Картинної галереї ЦКМ

Літній відпочинок: цифри та коментарі

Як відомо, усе хороше швидко закінчується. Промайнуло літо, завершилася відпускна кампанія й оздоровчий відпочинок студентів і співробітників НТУУ «КПІ». Масовий відпочинок політехніків було організовано на університетських базах відпочинку «Маяк», «Сосновий», «Політехнік» та «Глобус». Усього було оздоровлено на цих базах 3036 осіб, з них 2039 студентів і 997 співробітників та членів їх сімей. Оздоровлення тривало протягом липня та серпня.

Підкомісія профкому з контролю роботи баз відпочинку постійно здійснювала моніторинг ходу організації та проведення оздоровчої кампанії в університеті, за результатами якого було підготовлено рекомендації та пропозиції, що незабаром будуть передані адміністрації університету. Найбільшою популярністю користувалася база відпочинку «Маяк» (термін путівок 18 днів для співробітників та 9 днів для студентів). Тут оздоровилися 80% тих, хто скористався послугами баз відпочинку КПІ, зокрема 1919 студентів. Цього літа студенти вперше поселилися не тільки в корпусах колишнього піонерського табору, а й у новому корпусі. На базах «Сосновий», «Політехнік», «Глобус» термін путівок складає 14 днів. Найменше відпочило студентів у туристичному таборі «Глобус».

працівники та члени їх сімей, становила: через санаторій-профілакторій 1800 грн, а з компенсацією профкомом – 1300 грн; через НТУУ «КПІ» – 1600 грн.

Велика популярність бази «Маяк» насамперед пов'язана з морем, а по-друге, ціни на всі бази були практично однакові.

Тому більшість студентів і співробітників обрали саме морський відпочинок при практично однакових матеріальних витратах. Враховуючи, що у «Політехніку» запущено сучасний котел, який подає гарячу воду на кухню і опалює корпус для співробітників, база може функціонувати цілий рік, і вихідними днями також.

База «Сосновий» об'єктивно на сьогодні не може принести прибутку, оскільки вона розрахована лише на 60 місць, а обслуговуючого персоналу потрібно стільки ж, як і на інші бази. Підняти ціни – не буде бажаним. Потрібно розширювати види сервісного обслуговування або розбудовувати базу, тобто практично зводити ще один корпус. Більше всього потребує укріплення матеріальної бази спортивний табір «Глобус», який перебудує, чесно кажучи, в жахливому стані. Одним із варіантів може бути придбання недо-

будованого корпусу, що розташований на межі території табору. Потрібно зауважити, що проведення оздоровчого сезону було нелегким, насамперед у фінансовому плані. Адже попри те, що на рахунок університету в результаті продажу путівок були відповідні кошти, Казначейство практично ціле літо не давало можливості ними скористатись. Особливо це стосується бази «Маяк», де постачальники надавали продукцію під гарантійні листи, довіряючи керівництву бази і головному лікарю санаторію-профілакторію. Лише наприкінці вересня університет зміг остаточно розрахуватися з постачальниками.

База «Маяк» потребує серйозних робіт з ремонту студентських корпусів, ідеальні, оновлення кухонного обладнання тощо. Цього року ми поселили студентів і в головний корпус. Поведінка деяких з них викликала обурення співробітників. Тому на майбутнє студентів потрібно селити окремо в один корпус, окрім того потрібно підвищити вимоги до їх поведінки та зобов'язати нести відповідальність за збереження матеріальних цінностей, і ці вимоги прописати в путівці.

Зараз в університеті працює Контрольно-фінансове управління. Воно вимагає, щоб працівники баз утримувалися за рахунок самих баз, їх прибутку, що на сьогодні практично неможливо. Мабуть, потрібно переглянути термін роботи баз і включити в оздоровчий сезон червень та вересень, а також надати директорам баз можливість організувати відпочинок, враховуючи місцеві особливості, звичайно, при контролі з боку університету.

Окрім баз відпочинку, 195 співробітників оздоровилися за путівками

«Сосновий»

Адміністрація і профком віднайшли можливість суттєво знизити вартість путівок. Практично всі відпочивальники отримали грошову допомогу на оздоровлення, причому більшість співробітників отримали таку допомогу в розмірі окладу. Так, наприклад, при повній вартості путівки для співробітника 2300 гривень, фактична вартість, яку сплачували

до санаторіїв через Фонд соціального страхування з оплатою 20% вартості. Ми маємо можливість до кінця року оздоровити через санаторно-курортні путівки практично всіх бажаних. За 2013 рік в дитячих таборах було оздоровлено 58 дітей співробітників за путівками міського комітету профспілки з батьківською оплатою 10% від вартості путівки. На університетських базах відпочили близько 200 дітей та онуків працівників КПІ.

Профком і оздоровча комісія університету підвели підсумки роботи баз відпочинку за цей рік і вважають роботу по оздоровленню студентів і співробітників у 2013 році задоволеною, також передбачається до березня 2014 р. розробити концепцію розвитку та експлуатації баз відпочинку на майбутнє.

В.І.Молчанов, голова профкому співробітників КПІ

«Політехнік»

УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ ЦЕНТР ІНФОРМУЄ

Сум і надія Януша Корчака

Меморіальна дошка на честь Старого Доктора була відкрита в Києві в рамках Днів Януша Корчака. Торік відзначено 70-ту річницю загибелі великого гуманіста в Трєблінці, а також соту річницю від дня заснування ним Будинку сиріт у Варшаві.

Розповідати про Януша Корчака починають зазвичай з кінця – з події 5 серпня 1942 року. У цей день за наказом німецького командування старий доктор Януш Корчак, керівник Будинку сиріт, повинен був вести своїх маленьких вихованців до залізничної станції на Умшлагплац. Варшав'яни вже добре знали, куди йдуть ешелони, що відправляються із цієї станції, і в Корчака не залишалося жодних ілюзій. Януш Корчак не ухилився від вільного вибору, пройшов свій чесний шлях до кінця, і разом зі своїми вихованцями згинув у газових камерах Трєблінки.

5 серпня 1942 року – логічне завершення всього шістдесятичотирьохлітнього життя Януша Корчака, який зумів реалізувати три найгуманніших професій: лікаря, педагога, письменника. Він був з тих великих диваків, про яких за їх життя розповідають анекдоти, а після смерті – легенди. Народився Януш (справжнє ім'я Генрик Гольдшмідт) у 1878 році в заможній родині адвоката Гольдшмідта, але рання смерть батька поклатала кінець добробуту родини й, мабуть, дитинству Генрика. Маленький гімназист мусив заробляти репетиторством, потім закінчив медичний факультет Варшавського університету. Дуже рано прокинулося в Генрику Гольдшмідті те, що потім він глумливо назве своєю «манією виховання». По-перше, він дитячий лікар, що впливає на своїх пацієнтів; по-друге, він журналіст, чие слово стає все вагомішим для читаючої публіки; по-третє – він вихователь.

"Коли він був ще молодим лікарем із блискучим майбутнім, ... він вирішив, що його поклонання – medicina pauperum (медицина бідняків), а не medicina augea (медицина багатіїв). Коли почав писати й замайоріла йому – з виходом першої книжки "Дитячі вітальні" – літературна слава, він, всупереч назві цієї книжки, але згідно з її змістом, віддав своє перо справі знедоленої дитини.

Лікаря Корчака запрошують в багаті будинки, де він отримує великі гроноари (інакше – на які гроші він купував би ліки для бідних дітей?), його книжки безвідмовно видає відданий Морткович, їх із захопленням читає вся країна – і дорослі, і діти; виховні заклади, які він очолює, підтримуються грошовими внесками від найвищих осіб держави.

Для дорослих він – автор дитячих книжок, а для дітей, які всією душею прив'язані до нього, він все ж таки доросла людина, що має, за словами однієї маленької дівчинки, "некрасиву шкіру на голові й звичку говорити одні дурості". Перекопаний антимілітарист і гарячий польський патріот, він брав участь у двох війнах (Російсько-японській і Першій світовій) як лікар і офіцер. Він холостяк, але в нього величезна родина – кілька сотень дітей інтернату. Він педагог серед лікарів і лікар серед літераторів. Очолований Корчаком виховні заклади – Наш будинок (1919–1935 рр.) і Будинок сиріт (1911–1942 рр.) – виглядають маленькими "державами в державі", тут свої закони й конституція.

Милосердя стало основою складеного Корчаком "Кодексу товариського суду" (а іншого в Будинку сиріт і не було): "Якщо хто-небудь завинив, найкраще його простити. Якщо він завинив тому, що не знав, тепер він уже знає. Якщо він зробив провини ненавмисно, він стане обачнішим. Якщо він завинив тому, що йому важко звикнути робити по-іншому, він постаріється звикнути. Якщо він завинив тому, що його вмовили хлопці, він більше вже не стане їх слухати... Але суд зобов'язаний захищати тихих хлопців, щоб їх не кривдили сильні... захищати сумлінних і працьовитих, щоб їм не заважали розпущені й ледарі..." Він із влччністю, як про старого бойового коня, говорить про своє здоров'я, що допомагало йому нести тяготи життя, не забуває згадати про прекрасний апетит, підкреслює своє вміння обходитися в побуті найменшим, називає своїх учителів у медицині, педагогіці, літературі (серед них особливо виділяє А. П. Чехова), накидає послужний список і перераховує свої поїздки й подорожі. У числі місць, гідних згадування, двічі називає Київ. Тут, у Києві, він задумав і почав писати свій найвідоміший педагогічний твір – книгу "Як любити дітей". Опинившись у Києві, сумний письменник у мундирі військового лікаря потрапив у самий осередок педагогічних пристрастей. На Великій Володимирській вулиці, в будинку під номером 47 у роки Першої світової війни розташовувалася приватна польська гімназія для дівчаток. Саме сюди направився Януш Корчак, одержавши у своєму фронтовому госпіталі триденну відпустку.

Улітку 1917 року Корчак знову з'явився в Києві. Він зняв кімнатку в підвальному приміщенні на Інститутській вулиці. Тут, на Інститутській, він, натхненний і великодушний законодавець, створював "Кодекс товариського суду" – той самий, що кожним своїм рядком проголошував справедливість і милосердя. Володимирська, 47 – єдиний збережений будинок, пов'язаний з перебуванням Корчака в Києві. Навесні 1918 року він повернувся додому – у Будинок сиріт, відвозячи із собою майже закінчену в Києві працю "Як любити дітей"...

Олена Тарасюк

ОГОЛОШЕННЯ

До відома студентів!

Кафедра української мови, літератури та культури запрошує всіх шанувальників рідного слова взяти участь в олімпіаді, присвяченій Дню української писемності та мови. Захід відбудеться 6 листопада о 16-00, ауд. 115 (7-й корпус).

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК»

газета Національного технічного університету України

«Київський політехнічний інститут»

<http://www.kpi.ua/kp>

☎ 03056, Київ-56
проспект Перемоги, 37
корпус № 1, кімната № 221

✉ gazeta@kpi.ua
гол. ред. 406-85-95; ред. 454-99-29

Головний редактор

В.В.ЯНКОВИЙ

Провідні редактори

В.М.ІГНАТОВИЧ

Н.Є.ЛІБЕРТ

Д.Л.СТЕФАНОВИЧ

(керівник прес-центру
НТУУ «КПІ»)

Дизайн та комп'ютерна верстка

І.Й.БАКУН

Л.М.КОТОВСЬКА

Комп'ютерний набір

О.В.НЕСТЕРЕНКО

Коректор

О.А.КІЛІХЕВИЧ

Рєсстраційне свідоцтво Кі-130

від 21. 11. 1995 р.

Друкарня ТОВ «АТОПОЛ»,
м. Київ, бульвар Лепсе, 4

Тираж 2000

Відповідальність за достовірність інформації несуть автори.
Позиція редакції не завжди збігається з авторською.